

Kázání br. faráře Štěpána Janči, které pro neděli 20. 8. 2023 upravil br. Ondřej Bláha

Základ kázání: Mk 4, 35–41

Téhož dne večer jim řekl: „Přeplovme se na druhou stranu!“ Opustili zástup a odvezli ho lodí, na které byl. A jiné lodi ho doprovázely. Tu se strhla velká bouře s vichřicí a vlny se valily na loď, že už byla skoro plná. On však na zádi lodi na podušce spal. Učedníci ho probudí a řeknou mu: „Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?“ Tu vstal, pohrozil větru a řekl moři: „Zmlkni, utiš se!“ I ustal vítr a bylo veliké ticho. Ježíš jim řekl: „Proč jste tak ustrašení? Ještě nemáte víru?“ Zmocnila se jich veliká bázeň a říkali jeden druhému: „Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?“

Ta otázka, kterou dávají vyděšení učedníci Ježíšovi v loďce na rozbouřeném moři, když ho musí budít ze spaní, zatímco ostatní makají, aby se zachránili před utopením, ta otázka je nesmírně závažná: „Mistře, Tobě je jedno, že zahyneme?“

Vůbec Ti nezáleží na tom, že jsme v nebezpečí, že to s námi vypadá bledě a že se možná už nedožijeme rána? Jak můžeš spát v takovém Božím dopuštění? A necítíš ani trochu odpovědnost, že jsi nás do tohoto průsvihu vlastně dostal? Vždyť Ty jsi chtěl, abychom se přeplovili na druhou stranu!“

Ta otázka určitě není jen historií – myslím, že takové myšlenky napadají mnohé, kdo procházejí nějakou životní bouří: „Kde je Pán Bůh, když na mne dorážejí vlny a vítr? Co dělá Ježíš, když jdu pod vodu a nemůžu se dostat zpátky nad hladinu? Proč nějak nezakročí, proč nepomůže? Proč to vypadá, jako že spí nebo že tu vůbec není? Proč mě v tom, Bože, necháváš samotného?“

Někteří lidé v takové situaci zanevrou na víru a obrátí se proti Bohu. I když – většinou ti, kdo na vlastní kůži zakusí utrpení, spíš svědčí o Božím přiblížení; utrpení může být takovou pecí tavicí, která může z člověka vytavit na povrch, to, co je uvnitř, co už tam dřív bylo. A třeba to i vytríbit, zbavit příměsí, a ten čistý kov může být právě víra v Pána Boha a jeho milosrdnost a pomoc, zkušenost s tím. A naopak, dost často ti, kdo takovou tavicí pecí třeba jen malého a dočasného utrpení neprošli a kdo pozorují strádání druhých zvenčí, tak takoví lidé se nejednou snadno rozhoří a napadne je, že to je všecko pěkné, co si říkáme v kostele a co čteme v bibli, ale stejně: takové hrozné věci se dějí tam venku, ve světě, třeba i lidem, které osobně znám, pozorujeme bouře, vlny, zkázu, a Pán Bůh jako by spal.

Otázka „jestli Pánu Bohu záleží na tom, s jakou projdeme nějakým trápením, anebo jestli je dokonce k našim bolestem netečný“ je v každém případě nesmírně důležitá a velice osobně citlivá...

Jak si s ní poradili Ježíšovi nejbližší?

Scéna, na které se to všecko odehrává, je Genezaretské jezero, 21 km dlouhé, 12 kilometrů široké, až 50 metrů hluboké. Západní a východní břeh jezera tvoří vysoké hory, Genezaretské jezero tedy leží v kotlině, kde je dost horko, touhle dobou asi tak ke 40 stupňů. Z okolních hor ale dost často přicházejí studené proudy vzduchu, které se srážejí s tím horkým dole v kotlině a výsledkem jsou náhlé a nebezpečné větry, kterých se tamní rybáři obávají i dnes. Ještě dnes je možné zahlédnout, jak rybáři na jezeře co chvíli na moment ustanou v práci a zaposlouchají se, zda někde ve výšce už není slyšet vítr, který se pak snese na jezero.

Učedníci Ježíšovi byli z velké části zkušení rybáři a zkušení lodníci. Rybářští synové byli jistě s vodním živlem obeznámeni mnohem víc než nějaký tesař z Nazareta, člověk v zásadě suchozemský. Proto taky dlouho zápolí s vlnami podle svých dovedností a zkušeností. Co by jim tady suchozemec byl platný?

Tak i každý člověk se snaží bojovat s těžkostmi a vyřešit je nejprve vlastními silami.

Ovšem v určité chvíli jim problémy přerostou přes hlavu. Loď je plná vody a může se

prevrátit nebo potopit. Profesionální lodnický odhad je, že z téhle bryndy už se s velkou pravděpodobností nedostanou. „Už jsme vyzkoušeli všechno, a teď už nám zbývá jediné se modlit...“

To taky není úplně neznámý postoj!

Kolik lidí vidí modlitbu jako úplně poslední řešení, úplně nejzazší možnost – když už nic jiného nezůstalo?

V téhle chvíli tedy učedníci konečně jdou za svým Místrem.

Jejich modlitba je ovšem velmi neortodoxní: „Mistře, je Ti snad jedno, že zahyneme?“

Žádné vyznání víry, žádné spolehnutí, jen čirá hrůza, rezignace, beznaděj a hořká ironie. Je to vlastně výčitka, dost – řekl bych – neuctivé chování k někomu, koho ti vystrašení rybáři považují za svého učitele, za svého Mistra.

To že má být modlitba???

Správná modlitba přece musí být vyslovena s důvěrou, a měla by Pána velebit a oslavovat, svěřovat se Mu a důvěřovat Mu, a to v každé chvíli života. A taky Mu jasně předkládat své prosby a potřeby s vírou, že je vyslyší.

Modlitba učedníků v lodičce nespadá do žádné z těchto kategorií!

V krizových situacích člověk opravdu přemýšlí i mluví úplně jinak, často ani nedokážeme modlitbu vyslovit, nebo jen brečíme před Bohem. Jenže Pán Bůh vidí člověku do srdce a vidí ty příčiny, proč brečíme, proč jsme zoufalí. A nereaguje tak jako třeba rodič, který ztratil trpělivost a potrestá dítě i za to, že brečí, že je zoufalé.

Jenže forma modlitby není ve skutečnosti na prvním místě, modlitba může mít velmi různé tvary, a pořád je to modlitba. Právě ten příběh učedníků v loďce nás ujišťuje o tom, že Pánu Ježíši nejde vůbec o nějakou zvláštní pravověrnost, vybroušenost nebo libozvučnost našich prosb. Ježíš hned pochopil, o co se jedná a co je potřeba udělat.

Vstal, vynadal nejdřív živlům, a když se uklidnily, pak ještě i svým vystrašeným společníkům.

To pořadí je důležité! Ježíš nejdříve vyřeší krizi, odvrátí nebezpečí a vyslyší tu nevyřčenou prosbu o záchranu, a pak teprve s učedníky rozebírá jejich nedostatky. Evangelium to shrnuje do Ježíšovy otázky: „Proč jste tak ustrašení? Ještě nemáte víru?“

Ježíš je s učedníky na jedné lodi, slyší, když k Němu volají, a zajímá ho, že jsou vyčerpaní a na dně svých sil a že nevidí žádné východisko ze své situace. Není Mu to jedno.

Můžeme si nad rámec evangelijního vypravování, ale přesně v jeho duchu, domyslet Ježíšovu odpověď na hořkou otázku učedníků: „Není mi to jedno, záleží mi na každém z vás!“ A to je to nejdůležitější, co si z dnešního čtení ze 4. kapitoly Markova evangelia můžeme odnést. Ježíšovi není jedno, co

prožíváme a čím procházíme. On slyší naše modlitby a přichází nám na pomoc.

Když budete číst ten text dál až do páté kapitoly, najdete ještě jeden důkaz, že Ježíši záleží na lidském strádání a že přichází na pomoc, a to i těm, kdo se sami ani nedokážou modlit jinak než pláčem.

Víte, proč vlastně Ježíš musel za každou cenu přejet přes Genezaretské jezero? Je to zvláštní věc: hned, jak vystoupili na břeh, přiběhl k nim těžce posedlý muž. Jak čteme: „...člověk posedlý nečistým duchem. Ten bydlel v hrobech a nikdo ho nedokázal spoutat už ani řetězy.“ Ježíš ho vysvobodil od jeho démonů, kterých byla dokonce Legie, jak čteme. Bylo to takové duchovní či duševní polytrauma, mnohočetné zranění tohoto ubohého muže. – A pak Ježíš a učedníci zase nasedli na loď a pluli zpátky přes celé Genezaretské jezero.

Celá tahle dramatická plavba, to vydávání se do smrtelného nebezpečí, to všechno bylo kvůli záchraně jednoho beznadějněho člověka, kterého všichni kolem už odepsali, na kterém nikomu nezáleželo; všem bylo úplně jedno, že se trápí, nebo se ho přinejmenším velice báli, byl jistě důvod. Svědčí o tom i jejich chování, když uviděli výsledek Ježíšova zásahu. Marek píše, že pasáci z těch míst: ...spatřili toho posedlého, který míval množství zlých duchů, jak

sedí oblečen a chová se rozumně; a zděsili se.“ Jaká to musí být moc, když dovede učinit takové věci s takovým mužem.

Tak tedy Ježíšovi tento muž, nebyl vůbec jedno. Přepnul moře za bouřky a s nasazením života svého i svých společníků, aby onoho nešťastníka zachránil. Ježíšovi není jedno, co lidé prožívají. V to věříme a tím se posilujeme.

Kromě tohoto svědectví o Ježíšově zájmu o člověka a o záchraně a vysvobození ovšem náš příběh nese taky určitý osten pro náš život víry, určitou výtku každému z nás. Vítr a moře nejsou jediní, komu Ježíš „vynadal“. Svoje schytají taky učedníci.

„Proč se bojíte? Pořád ještě nemáte víru?“ ptá se jich jejich Mistr.

Celá 4. kapitola Markova evangelia, než tedy přijde ten náš text o cestě přes rozbouřené moře, ta kapitola mluví o víře: přináší podobenství o rozséváči, o tom, jak Slovo s velkým S hledá v našich srdcích půdu zúrodněnou vírou, aby se skrze nás mohlo rozrůstat Boží Království. To byla teorie – krásná a jednoduchá, což je u teorií vždycky vítaný bonus.

Bouřka na jezeře tuto teorii trochu provětrala. Byl to test víry, ve kterém se učedníci moc nevyznamenalí a hádám, že by se v takové situaci málokdo vyznamenal. Nebo možná to byla praktická lekce víry tváří v tvář nebezpečí, strachu a beznaději.

Pán Ježíš nás povzbuzuje, abychom ani v nejhorší bouřce neztráceli naději a víru. Protože On sedí s námi v naší lodičce a přichází nám na pomoc, když naše úsudky, schopnosti, zkušenosti, krásné a jednoduché teorie selhávají. On přichází, když už žádnou jinou pomoc nevidíme.

Amen.

Modlitba po kázání

Pane Ježíši Kriste, děkujeme Ti, že jsi s námi na těch našich lodičkách, a chválíme Tě za to, že jsi Pánem všeho světa, že jsi Pánem dokonce i nad vichry a vlnobitím, ať už mají jakékoli formy a účinnost. Prosíme, posiluj naši víru a naše spoléhání na Tvou lásku a na Tvou blízkost.